

Verpleeghuis van de toekomst vergt anders denken

Dat de zorg te duur is en anders moet , dát hoort de samenleving al een poosje. Maar of dat zo is en hoe dat ‘anders’ eruit moet zien, hoor je zelden. Op de Zorg en ICT Beurs schetst Annemieke Blokker een toekomstscenario: ‘Het verpleeghuis van de toekomst is een virtuele verpleeghuisomgeving thuis.’

Annemieke Blokker is bestuurder van zorgorganisatie Valkenhof. Op haar lezing ‘Het verpleeghuis van de toekomst’ zijn ruim tachtig belangstellenden afgekomen. Organisator is het ActiZ Tech Lab – kennelijk verwachten de aanwezigen dat technologie een cruciale rol gaat spelen in het toekomstige verpleeghuis. ‘En thuis. Want de domotica die we binnen het verpleeghuis gebruiken, kunnen we ook thuis inzetten. Ook verwacht ik veel van technologie die mensen in staat stelt hun eigen eenzaamheid te doorbreken. Geef hen de kans om gewoon via hun eigen tv een videoconference op te zetten, zodat ze samen kunnen kaarten. Technologie gaat ons enorm helpen. Maar maak het simpeler en praat vooral niet in termen van digitalisering of ICT.’

Technologie vervangt bureaucratie

Blokker vertelt dat haar organisatie veel doet aan technologie, bijvoorbeeld domotica voor cliënten. Maar men gebruikt technologie ook om de werkprocessen te ondersteunen. Ze schetst hoe Valkenhof ervoor stond toen

ze er binnen kwam: ‘We stonden onder toezicht van de Inspectie en de banken, we hadden enorme overheadkosten en een veel te hoog ziekteverzuim. Er moest iets gebeuren. Onze belangrijkste twee taken: de cliënten geven waarop ze recht hadden en de medewerkers uitrusten om het werk goed te kunnen doen.’ Ze vertelt dat het aantal beleidsmedewerkers is gehalveerd: ‘Aan beleidsstukken heb je meestal niks. Het gaat bij protocollen bijvoorbeeld puur om de vraag of iets wel of niet mag. Daar heb je geen veertig pagina’s analyse voor nodig.’ Ook het scholingsbeleid is inmiddels in een e-learning-omgeving geborgd.

En waar vroeger de bureaucratie de werkprocessen moest ondersteunen, doet nu technologie dat grotendeels: ‘Als iemand – wie dan ook – iets wil bestellen, gaat dat niet via formulieren, maar via T-blox, als bij een webwinkel. Medewerkers blijken daar prima mee om te gaan, net als thuis. Ze gaan heus geen kaviaar bestellen. En grappig genoeg heeft niemand het gevoel van controle, terwijl wij zonder dat het iemand overlast geeft zo nodig tóch alles precies kunnen zien. Bijvoorbeeld of een afdeling wel aandacht heeft voor gezelligheid en bijvoorbeeld wel eens pannenkoekenmix bestelt.’ De kengetallen van Valkenhof zien er door dit soort veranderingen inmiddels keurig uit.

‘Sowieso moet de technologie eenvoudiger, zodat men zélf door op een knop te drukken contact kan zoeken met een buur, een kennis of een familielid. Hier ligt een taak voor het bedrijfsleven.’

Meer medewerkers gaan ons niet redden

Annemieke Blokker wijst op de vergrijzing en gelijktijdige ontgroening: ‘In 2040 hebben we slechts twee werkenden op één niet-werkende. Dat was in 2012 vier werkenden op één niet-werkende. In diezelfde periode zien we een royale verdubbeling van het aantal 80-plussers. Terwijl we in onze laatste drie levensjaren de meeste zorg consumeren. Deze aanwas van ouderen kunnen we op geen enkele manier aan met nieuwe zorgmedewerkers, echt niet.’ Met een eenvoudig rekensommetje prikt ze ook de suggestie door dat thuiswonende ouderen goedkoper zouden zijn dan mensen in een verpleeghuis. ‘Dat is eenvoudigweg niet zo. In beide gevallen zijn de inzet van personeel en dus de kosten even hoog, vooral waar ook een beroep moet worden gedaan op de Wmo. Bovendien woont nu ook gewoon nog 70 procent van de 85-jarigen thuis.’

Keukens worden badkamers

Blokker vindt dat we te veel uitgaan van het paradigma dat langer thuisblijven hetzelfde betekent als langer thuisblijven tien jaar geleden. ‘We moeten anders denken als het gaat om “langer thuis wonen”. We moeten de vraag beantwoorden: “Hoe dan precies?” Ik hoor steeds: “meer woningen voor senioren bouwen”. Oh ja? Over 20 jaar is de vergrijzing op haar hoogtepunt. Misschien moeten de keukens wel omgebouwd worden tot badkamers! En natuurlijk moeten we onze uiterste best doen om goede intramurale zorg te blijven bieden aan wie dat nodig heeft.’ Annemieke Blokker benadrukt steeds dat er onvoldoende medewerkers zullen zijn. Dat we om die reden alleen al ‘om’ moeten en meer richting technologie moeten denken. Ze ziet uiteenlopende toepassingen voor zich: diagnostiek en bewaking, vermaak en sociale contacten.

Stem uit de muur

De zaal is het deels wel, deels minder met haar eens: ‘Ik ben er niet voor dat er straks bij wijze van spreken een stem uit de muur komt – dat is niks voor deze generatie. Ik geloof meer in de participatiemaatschappij. Deze mensen kunnen nog niet met technologie omgaan.’ Annemieke ziet inderdaad een hindernis in het hoge aantal digibeten in de huidige samenleving. Ruim twee miljoen mensen kan niet mee met de huidige digitalisering, waarvan in haar ogen zeker veel ouderen. ‘Daar moeten we met elkaar zeker iets mee. Sowieso moet de technologie eenvoudiger, zodat men zélf door op een knop te drukken contact kan zoeken met een buur, een kennis of een familielid. Hier ligt een taak voor het bedrijfsleven. En voor dit moment nog voor de kinderen en kleinkinderen die de helpende hand bieden. In de tussentijd moet bij de volgende generaties het bewustzijn groeien dat het een utopie is dat we de uitdagingen binnen de zorg alleen met professionele medewerkers kunnen oplossen. Dat gaat niet gebeuren. Wel met meer zelfredzaamheid, ondersteund door technologie.’

Door Linda van Ingen

Meer weten

- Lees het [verslag Niet meer verdwalen met Zorghorloge](#) van de sessie Challenge Verpleeghuizen van de Toekomst: Incontinentietechnologie en Horloge met plaatsbepaling van de Zorg en ICT beurs 2019
- Lees meer over [technologie](#)

tags:

[Technologie](#) (105), [Valkenhof](#) (4)

thema:

[Technologie](#) (167)